

Zielona Góra, 10.05.2021 r.

Informacje związane z przygotowaniem wniosku do Komisji do Spraw Etyki Psychologicznych Badań Naukowych

Podczas przygotowywania badań naukowych należy w szczególny sposób zwrócić uwagę na dobrostan osób w nich uczestniczących. Komisja Etyki zwraca uwagę, aby osoby biorące udział w badaniach psychologicznych były traktowane podmiotowo, aby badacz odpowiednio zadbał o ich dobro. Oznacza to, że badacz zwraca się z prośbą do potencjalnych osób – kandydatów do grupy badanej o wyrażenie zgody na uczestnictwo w badaniach, wyjaśnia dokładnie, na czym badanie polega oraz dba o komfort uczestników na każdym etapie prowadzonych badań. W składanym wniosku należy przedstawić, jak dokładnie informacje komunikaty są kierowane do uczestników badań.

Wniosek składany do komisji powinien zawierać, oprócz modelu badań (założenia teoretyczne, cel, zmienne, pytania, narzędzia, grupa badanych) także:

Sposób naboru respondentów do badań

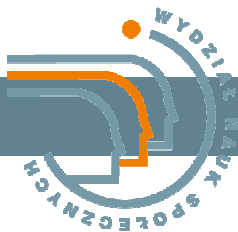
- informacja, w jaki sposób rekrutowane są osoby badane – czy poprzez ogłoszenie w uczelni, w poradni, w szpitalu, itp., czyli w sposób zapewniający dobrowolność decyzji o udziale w badaniach.;
- informacja o wynagradzaniu osób badanych za udział w badaniu – taka informacja winna być zawarta w informacji wstępnej do badań;
- w przypadku badań z użyciem aparatury mogącej wywołać niepożądane skutki u osób cierpiących np. na epilepsję, klaustrofobię, itp., ważna jest informacja, czy przeprowadzany jest wywiad/ankieta z potencjalnymi osobami badanymi w celu wykluczenia tych, u których występują tego typu dolegliwości.

Po badaniu

- informacja, czy badacz interesuje się odczuciami osób wywołanymi udziałem w badaniach i jakie planuje czynności w sytuacji, gdy osoba badana sygnalizuje dyskomfort;
- informacja, w jakiej postaci osoby badane otrzymają informację zwrotną o wynikach badań.

Procedura odkłamania

W sytuacji, w której ze względu na procedurę badania nie można podać prawdziwego celu badań lub jest on świadomie ukryty, należy zawrzeć we wniosku informację, w jaki sposób będą wyjaśnione rzeczywiste założenia badania i zastosowane manipulacje.

Załącznik A – treść informacji podawanych dla uzyskania zgody na udział w badaniu :

- przedstawienie autora badań - określenie afiliacji i kompetencji – np. student Instytutu Psychologii, doktorant, profesor UZ itp.;
- przedstawienie celu badania językiem potocznym z pominięciem technicznych terminów psychologicznych;
- informację o przewidywanym czasie trwania badania;
- krótki opis procedury badawczej;
- przekazanie informacji o anonimowym lub poufnym udziale w badaniu, a także o tym, że wyniki będą opracowywane statystycznie dla całej grupy badanej;
- informacje:
 - a) o tym, że badany może uzyskać informacje zwrotne (raport z badań);
 - b) na temat sposobu dostarczenia tej informacji przez badacza (np. o.b. zapisuje swój adres mailowy na osobnej kartce – by zachować zasadę anonimowości);
- informację, że badany może w trakcie badania zrezygnować z udziału w nim bez podania przyczyny;
- uwaga: jeśli osoba w trakcie badań ma być nagrywana, konieczna jest informacja o sposobie rejestracji, o zakresie wykorzystania nagrań i sposobie przechowywania nagrań gwarantującym ochronę danych osobowych.

PRZYKŁAD INFORMACJI DLA O.B.

Szanowna Pani (Szanowny Panie),

Nazywam się.....jestem studentką/studentem (pracownikiem, doktorantem, itp.) w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Zielonogórskiego. Prowadzę badania do mojej pracy magisterskiej (doktorskiej, itp.) dotyczącej rodzajów aktywności osób w różnym wieku oraz ich samopoczucia psychicznego. Zwracam się do Pani/Pana z uprzejmą prośbą o wyrażenie zgody na udział w badaniu, polegającym na wypełnieniu dwóch kwestionariuszy i krótkiej ankiety dotyczącej ogólnych danych na Pani/Pana temat. Każdy z kwestionariuszy zawiera oddzielną instrukcję wyjaśniającą sposób jego wypełnienia. Wypełnienie wszystkich arkuszy nie powinno zająć Pani/Panu więcej niż 30 minut. Będę ogromnie wdzięczna za poświęcenie czasu i udzielenie mi pomocy w gromadzeniu materiału badawczego.

Pragnę podkreślić, że badania mają charakter anonimowy, a uzyskane wyniki zostaną wykorzystane wyłącznie w statystycznych opracowaniach grupowych. Zaznaczam również, że w każdej chwili może Pani/Pan zrezygnować z udziału w badaniach bez podania powodu.

Aby dodatkowo zapewnić anonimowość, wypełnione arkusze proszę włożyć do otrzymanej przez Panią/Pana koperty i ją zakleić. Koperty zostaną otwarte dopiero po zebraniu arkuszy badawczych od wszystkich uczestników badania.

Jeżeli Pani/Pan będzie zainteresowana/y uzyskanymi wynikami badań, proszę o kontakt adres mailowy do kontaktu:, lub proszę na załączonej kartce podać sposób, w jaki mogłabym/mógłbym się z Panią/Panem skontaktować w celu przekazania informacji o uzyskanych rezultatach.

Bardzo dziękuję za pomoc

Imię i nazwisko badacza

Załącznik B - Informacja dla rodziców i opiekunów badanych dzieci

Powinien być przygotowany według tego samego schematu jak informacja dla uczestników badania

Załącznik C – zgoda rodziców lub opiekunów prawnych na udział ich dziecka w badaniu;

W przypadku badania osób niepełnoletnich (przed ukończeniem 18 lat) wymagana jest pisemna zgoda rodzica lub opiekuna prawnego wg wzoru:

Przykład zgody:

Wyrażam zgodę na udział mojego dziecka (imię i nazwisko dziecka) w badaniach psychologicznych prowadzonych przez.....

Datapodpis (imię i nazwisko)

Załącznik D – Zgoda dorosłej osoby badanej na udział w badaniu po zapoznaniu się z informacją wstępną

Przykład zgody:

Po zapoznaniu się z informacjami na temat badania, wyrażam zgodę na udział w badaniu prowadzonym przez(imię i nazwisko).....

Datapodpis (imię i nazwisko)